

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/99/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8822201912
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8822201912.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovvej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: I. H., J. XX.XX.XXXX, O. H.Á., J. XX.XX.XXXX, obaja bytom pri matke, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, na návrh matky: I. H., J. XX.XX.XXXX, G. L. XXX, zast.: JUDr. Dušan Kmec, advokát, M. R. Štefánika 2465/1, Vranov nad Topľou, za účasti otca: M. H., J. XX.XX.XXXX, G. H. X, H., zast.: JUDr. Martina Fabianová, advokátka so sídlom Hencovská 2043, Hencovce, o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 8P/155/2022-128 zo dňa 14.2.2023 takto

rozhodol:

- Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch I., II. a IV.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je zvýšenie výživného na návrh matky zo strany otca na maloletú I. na sumu 120 eur mesačne a na maloletého O. na sumu 100 eur mesačne počnúc dňom 1.6.2022.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Vranov nad Topľou ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“ alebo „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že cit.:

„I. M e n í s a výrok rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 9P/96/2015-47- zo dňa 28.01.2016 a to tak, že sa z v y š u j e výživného na maloletú I. H., J. XX.XX.XXXX zo sumy 40€ na sumu 100€ a na maloletého O. H., J. XX.XX.XXXX zo sumy 30€ na sumu 60€, ktoré výživné je otec p o v i n ť platiť vždy do 30.dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc mesiacom september 2022.

II. Dĺžné výživné za obdobie od 01.09.2022 do 31.01.2023 na maloletú I. H. vo výške 300€ a na maloletého O. H. vo výške 150€, je otec p o v i n ť zaplatiť k rukám matky do 4 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

III. V prevyšujúcej časti návrh z a m i e t a .

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 62 ods. 1-4, § 77 ods. 1, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

4. Vykonaným dokazovaním mal súd v danom prípade za preukázané, že návrh matky na zvýšenie výživného zo strany otca na maloleté deti je dôvodný. V prejednávanej veci bola vyživovacia povinnosť otca na deti naposledy stanovená v rozvodovom konaní rozsudkom zo dňa 28.01.2016. V tom čase bol otec detí nezamestnaný a súd pri určení výšky jeho vyživovacej povinnosti vychádzal z jeho možností a schopností pracovať, dosahovať príjem. Aktuálne je maloletá I. už študentkou strednej školy, do ktorej denne dochádza, s čím súvisia finančné náklady na cestovné. Maloletý O. je už žiakom O. N. základnej školy v mieste jeho bydliska. Otec je nezamestnaný a jeho príjem pozostáva len z dávky v hmotnej núdzi. Na výzvu súdu však otec nepredložil žiaden listinný dôkaz (napr. potvrdenie od lekára), ktorý by preukazoval, že jeho zdravotný stav mu bráni vo výkone prác. Z dokladov otcom predložených súd zistil, že u zamestnávateľa - spoločnosti G. - V. N. Q., N.. N. V..Q., H. Ľ., otec dosahoval priemerný mesačný čistý príjem vo výške 497,64 eur. Tento pracovný pomer ukončil otec z vlastnej iniciatívy a podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine súd musel takýto postoj otca vyhodnotiť ako konanie, ktorým sa otec vzdal zárobku. Súd pri rozhodovaní o výške výživného vychádza nie len z reálnej finančnej situácie povinného rodiča, ale zo schopností a možností rodiča pracovať, dosahovať príjem. Otec podľa vykonaného dokazovania je schopný pracovať, mohol byť zamestnaný, ak by sám pracovný pomer neukončil a mohol dosahovať peňažný zárobok cca vo výške 497,64 eur (aktuálne vo výške minimálnej mzdy teda v sume cez 500 eur). S poukazom na vek maloletých detí, ich odôvodnené potreby vyčíslené matkou, s prihliadnutím na schopnosti a možnosti otca pracovať, dosahovať príjem (povinný rodič je vyučený štukatér, je schopný pracovať napr. v oblasti stavebníctva), súd zvýšil výživné zo strany otca na dcéru I. - študentku strednej školy, na čiastku 100 eur a na syna O., ktorý ešte navštevuje základnú školu na sumu 60 eur mesačne. Výživné súd zvýšil počnúc mesiacom september 2022, kedy začal nový školský rok naviazaný na zvýšené finančné náklady. Výška výživného u maloletej dcéry zodpovedá cca 18 % čistého predpokladaného príjmu otca a 16 % z predpokladaného príjmu u maloletého syna. Za obdobie od 1.9.2022 do 31.01.2023 vznikol otcovi na výživnom dlh pozostávajúci z neuhradeného zvýšeného výživného, a to na dcéru I. vo výške 300 eur (5 mesiacov x 60 eur) a na syna O. v sume 150 eur (5 mesiacov x 30 eur). S prihliadnutím na výšku peňažného záväzku súd uložil otcovi povinnosť tento uhradiť k rukám matky do 4 mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania otca a vyjadrení k odvolaniu

6. V zákonom stanovenej lehote podal voči tomuto rozsudku odvolanie otec, a to voči výrokom I., II. z dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP. Má za to, že súd si mal z úradnej povinnosti vyžiadať vyjadrenie ošetrojúceho lekára k jeho zdravotnému stavu, či mu jeho ochorenia bránia vo vykonávaní zamestnania, keďže otec má nepriaznivý zdravotný stav a všetku zdravotnú dokumentáciu má v mieste svojho posledného pobytu na ubytovni, ktorú mu príslušní pracovníci nechcú vydať z dôvodu, že neuhradil dlh na ubytovaní. Otec si uvedené dokumenty žiadal od ošetrojúceho lekára, ten však žiadal uhradiť 60 eur, čo je vysoká suma predstavujúca 70 % jeho príjmu. Namietal tvrdenie, že ukončil pracovný pomer u zamestnávateľa G. - V. N. Q., N.. N. V..Q.. z vlastnej iniciatívy. Naopak, má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, preto nebolo v jeho fyzických silách pracovať. Poukázal na príjem 68,80 eura, z ktorého nebude môcť jednorazovo uhradiť dlžné výživné na maloleté deti. Navrhoval, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť a priznať náhradu trov konania. Jeho tvrdenie považuje za účelové.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie

pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

9. Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu matky na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom vo vzťahu k zvýšeniu výživného. Predmetom odvolacieho konania vzhľadom na odvolacie námietky otca maloletých je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým súd rozhodol o zvýšení výživného na maloletú I. zo sumy 40 eur na sumu 100 eur a na maloletého O. zo sumy 30 eur na sumu 60 eur (výrok I.), o výške dlžného výživného (výrok II.), a o trovách konania (výrok IV.).

10. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

11. Odvolací súd nezistil v tejto veci dôvod, pre ktorý by nemal súhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného postupu. Práve pre správnosť a objektívnu argumentačnú presvedčivosť takto súdom prvej inštancie predostretých dôvodov by tak zásadne postačovalo len konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie odvolacím súdom s odvolaním sa na ne (§ 387 ods. 2 CSP). Nakoľko tu však bol nesúhlas otca s takýmito dôvodmi, a tým vyvolaná potreba vysporiadania sa aj s tzv. odvolacími námietkami (§ 387 ods. 3 CSP), pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné doplniť nasledovné:

12. Ako prvým napadnutým výrokom sa odvolací súd zaoberal výrokom I. o zvýšení výživného. Otec odvolacími námietkami spochybňuje správnosť záverov súdu prvej inštancie prioritne vo vzťahu k určenému rozsahu zvýšeného výživného zdôrazňujúc, že súd si mal z úradnej povinnosti vyžiadať vyjadrenie ošetrojúceho lekára k jeho zdravotnému stavu, či mu jeho ochorenia bránia vo vykonávaní zamestnania, keďže má nepriaznivý zdravotný stav a všetku zdravotnú dokumentáciu má v mieste svojho posledného pobytu na ubytovni, ktorú mu príslušní pracovníci nechcú vydať z dôvodu, že neuhradil dlh na ubytovaní. Otec si uvedené dokumenty žiadal od ošetrojúceho lekára, ten však žiadal uhradiť 60 eur, čo je vysoká suma predstavujúca 70 % jeho príjmu. Namietla argumentáciu súdu, že ukončil pracovný pomer u zamestnávateľa G. - V. N. Q., N.. N.. V..Q.. z vlastnej iniciatívy. Naopak, má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, preto nebolo v jeho fyzických silách pracovať. Poukázal na príjem 68,80 eura, z ktorého nebude môcť jednorazovo uhradiť dlžné výživné na maloleté deti.

13. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia je zrejmé, že súd vzhľadom na podstatnú zmenu pomerov od posledného súdneho rozhodnutia z roku 2016 zvýšil výživné zo strany otca na obe maloleté deti. Podľa názoru odvolacieho súdu argumentácia otca v rámci podaného odvolania nemá svoju relevanciu vyjadrenú v ust. § 75 Zákona o rodine. V nasledujúcom rozsahu odvolací súd pri prieskume vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia skúmal primeranosť zvýšeného výživného s ohľadom na zákonné kritéria, predpokladané ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine. V jeho zmysle by výživné malo reflektovať odôvodnené potreby dieťaťa, tiež možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča.

14. Odvolací súd zo zisteného skutočného stavu súdom prvej inštancie zistil, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 9P/96/2015-47 zo dňa 28.1.2016, bolo rozvedené manželstvo rodičov maloletých detí a maloleté deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky. Súd zaviazal otca maloletých detí platením výživného na mal. I. po 40 eur mesačne a na mal. O. v sume 30 eur mesačne. V súčasnosti je maloletá I. študentkou strednej školy, maloletý O. je žiakom X. ročníka O. N. základnej školy. Otec si riadne plní vyživovaciu povinnosť na deti od januára 2022, predtým si túto povinnosť neplnil, nad rámec výživného nijako neprispieva, v prípade sviatkov ich neobdarúva, s deťmi sa nestretol 4 roky. Je nezamestnaný a jeho príjem pozostáva z dávky v hmotnej núdzi od 1.7.2022 do trvania podmienok vo výške 07-09/2022 - 68,80 eur/ mesačne, 10/22 - 168,80 eur, 11/22 do trvania podmienok vo výške 68,80 eur. Posledný zamestnávateľ otca spoločnosť G. - V. N. Q., N.. N.. V..Q.., H. Ľ. pracovný pomer otca

uzatvorený dňa 9.6.2021 ukončil dohodou podľa § 60 Zákonníka práce ku dňu 30.4.2022 na žiadosť otca maloletých bez udania dôvodu. U uvedeného zamestnávateľa dosahoval priemerný mesačný čistý príjem vo výške 497,64 eur. Matka pracuje u zamestnávateľa A. N. U., J. Q., L., kde dosiahla v roku 2022 mesačný čistý príjem v rozpätí od 366,93 eur do 564,53 eur. Otec maloletých argumentuje nepriaznivým zdravotným stavom, ktorý ho obmedzuje v možnosti zamestnať sa. Na výzvu súdu však otec nepredložil žiaden listinný dôkaz (napr. potvrdenie od lekára), ktorý by preukazoval, že jeho zdravotný stav mu bráni vo výkone prác. Tvrdí, že si hľadá zamestnanie, reaguje na rôzne ponuky, zatiaľ sa mu nikto neozval. Potvrdil, že vie vykonávať rôzne práce, uchádzal sa o prácu školníka, údržbára, v minulosti pracoval ako kamenár. Má ukončené Stredné odborné učilište stavebné, je vyučený štukatér.

15. Súd prvej inštancie dôsledne zisťoval zmenu pomerov na strane maloletých detí i na strane ich rodičov. V prejednávanej veci má odvolací súd za to, že súd správne vyhodnotil zmenu pomerov na strane maloletých. Od poslednej súdnej úpravy za viac ako sedem rokov, ktoré ubehli od vyhlásenia posledného rozhodnutia o výške výživného, došlo na strane detí k podstatnej zmene pomerov. Aktuálne je maloletá I. študentkou strednej školy, do ktorej denne dochádza, s čím súvisia finančné náklady na cestovné. Maloletý O. je žiakom O. N. základnej školy. Nepochybne teda došlo k nárastu ich výdavkov, a to vo všetkých smeroch, t.j. pokiaľ ide o stravu, ošatenie, náklady súvisiace so školskou dochádzkou a voľnočasovými aktivitami. Maloleté deti sú svojou výchovou a výživou prirodzene odkázaní na svojich rodičov, u ktorých vyživovacia povinnosť má mať prednosť pred ostatnými ich výdavkami. Odvolací súd predpokladá výdavky pohybujúce sa na úrovni medzi 200-300 eur mesačne na dieťa, ak k tomu pripočítame výdavky matky na ubytovanie, cestovné, a výdavky v súvislosti s voľnočasovými aktivitami dieťaťa, ktoré študuje na strednej škole a ostatné nepravidelné výdaje. Odvolací súd v súčasnej spoločenskej situácii charakteristickej výraznou infláciou a výrazným nárastom cien základných potravín dôvodne očakáva, že výživné zo strany otca v sume 100 eur mesačne na maloletú I. a 60 eur na mal. O. bude z veľkej časti spotrebované práve na stravné. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že potreby dieťaťa v zásade rastú s pribúdajúcim vekom, teda čím je dieťa staršie, tým viac sa socializuje a rozširuje plno jeho aktivít a záujmov (pribúdajú školské a voľnočasové aktivity) a tým prirodzene narastajú aj jeho výdavky. Náklady na výživu žiaka strednej školy sú preto v zásade vyššie než náklady na výživu žiaka základnej školy. Je nepochybne, že výživné určené súdom v sume 100 eur mesačne v prepočte 3,33 eura na deň (100/30 dní) na mal. I. a výživné 60 eur na mal. O., v prepočte 2 eura na deň (60/30 dní) je pri aktuálnych cenách nevyhnutných výdavkov maloletých na bývanie, potraviny, drogériu, oblečenie a obuv, lieky, školné, školské potreby primerané do takej miery, že nie je potrebné ani dokazovať existenciu a výšku týchto výdavkov. Matkou prezentované výdavky na zabezpečovanie ich výživy nevybočujú z rámca potrieb iných detí na rovnakom stupni školského vzdelávania, preto o ich výške nemal pochybnosti ani odvolací súd. Z uvedených dôvodov nie sú odôvodnené potreby maloletých tým kritériom, ktoré by malo dôvodiť znížiť určenú vyživovaciu povinnosť otca.

16. Podaným odvolaním otec maloletých prejavil subjektívnu nespokojnosť s výškou výživného, ktorá nezodpovedá jeho možnostiam a schopnostiam. Otec namieta, že jeho schopnosti a možnosti mu neumožňujú platiť výživné ako bolo súdom určené. V rámci zisťovania skutočného stavu veci sa súd prvej inštancie správne zamerl a vyhodnocoval aj otázku potenciality príjmu otca (bod 22. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia).

17. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potencialných príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potencialne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojím konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, príp. vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možností platiť výživné. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného. Princíp potenciality príjmov je inštitútom výrazne ochraňujúcim záujmy oprávneného, zákon umožňuje hodnotiť nielen životné okolnosti a pomery povinného, ktoré sú reálne dané, ale aj tie, ktoré by za určitých podmienok mohli existovať. Dôvody sú v existenčnom charaktere výživného a potrebe zabrániť povinnému, aby svojím konaním znižoval jeho rozsah. V rámci výpočtu zákon uvádza vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku a majetkového prospechu. Potentialita príjmov znamená v reálnom použití v súlade s právnou normou situáciu, keď povinný nevyvíja dostatočnú aktivitu k tomu, aby svoje maloleté dieťa zabezpečil, aby

maloleté dieťa malo uspokojené základné potreby, ktoré súvisia s jeho výživou a aj potreby, ktoré nie sú základné, ktoré sú nad rámec, ale súvisia s uspokojovaním možností, ktoré prináležia veku a potrebám maloletého dieťaťa. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období.

18. K argumentácii otca v súvislosti s ukončením pracovného pomeru odvolací súd poukazuje na ďalšiu premennú explicitne uvedenú v ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine a teda možnosti a schopnosti a príjmové pomery povinného. Zákon o rodine zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa v ust. § 62 ods. 1, takže nemôže obstať argumentácia ohľadom ukončenia pracovného pomeru u zamestnávateľa BQ. - V. N. Q., N.. N.. V.Q.. z vlastnej iniciatívy z dôvodu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že pri určení výživného vychádzal z ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, otec preukázal potencialitu svojich príjmov a to, že je schopný dosahovať príjem vzhľadom k svojmu vzdelaniu a odborným skúsenostiam (povinný rodič je vyučený štukatér, je schopný pracovať napr. v oblasti stavebníctva) vo výške 497,64 eur (aktuálne vo výške minimálnej mzdy teda v sume cez 500 eur). Otec žiadnym spôsobom nepreukázal, aby mu jeho zdravotný stav znemožňoval výkon práce, nepreukázal, či svoje zdravotné problémy riešil iným spôsobom napríklad dlhobehjšou práceneschopnosťou bez potreby ukončenia pracovného pomeru, alebo dohodou so zamestnávateľom na kratšie pracovné smeny alebo preradením na iné pracovisko. Je nepochybne právom otca ukončiť pracovný pomer, ak mu práca nevyhovuje z akéhokoľvek dôvodu, nemôže to však byť na ujmu maloletých detí.

19. Odvolací súd zdôrazňuje, že otec žiadnym spôsobom nepreukázal skutočnosti, ktoré by mu objektívne bránili v pracovnom výkone, aký vykonával, keď dosahoval príjem v minulosti cca 497,64 eur (aktuálne vo výške minimálnej mzdy teda v sume cez 500 eur), jeho pracovná schopnosť nie je znížená a nebola preukázaná neschopnosť plnohodnotne pracovať. Skutočnosť, že ukončil pracovný pomer dohodou, a je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, nie je možné hodnotiť ako objektívnu neschopnosť plniť si vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom. Zároveň odvolací súd zdôrazňuje, že ak sa otec uspokojil s poberaním dávky v hmotnej núdzi, nemal na to žiaden opodstatnený dôvod. Takýto spôsob zabezpečovania finančných prostriedkov nemôže byť na úkor platenia výživného pre maloleté deti. Odvolací súd poukazuje na ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonnou povinnosťou a cieľom tohto ustanovenia je zvyšovať plynule mieru rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby dieťaťa. Každý rodič má teda povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa, až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb. Zákon zásadne nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Súdny ani nemajú povinnosť konkrétne skúmať otázku výšky životných nákladov rodiča, o vyživovacej povinnosti ktorého sa koná. Preukazovanie výdavkov povinného rodiča však môže slúžiť ako dôkaz na stanovenie jeho životnej úrovne, avšak nie ako dôkaz, že rodič nemá dostatok finančných prostriedkov na to, aby plnil primeranú vyživovaciu povinnosť k svojmu dieťaťu.

20. Argumentácia otca teda neobstoí, z jeho strany neboli predložené dôkazy, ktoré by preukazovali, že nie je v jeho schopnostiach a možnostiach prispievať výživným ako ho určil súd prvej inštancie a odvolací súd zároveň dodáva, že je neakceptovateľné, aby otec nevyvíjal žiadnu snahu o zabezpečenie si adekvátneho zdroja príjmu tak, aby si mohol plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom. Odvolací súd teda má za to, že otec sa nedôvodne vzdal vyššieho príjmu tým, že ukončil pracovný pomer a táto skutočnosť nie je v najlepšom záujme mal. detí.

21. Vo vzťahu k námietke otca, že súd si mal z úradnej povinnosti vyžiadať vyjadrenie ošetrojúceho lekára k jeho zdravotnému stavu, či mu jeho ochorenia bránia vo vykonávaní zamestnania, odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie nezaložil rozhodnutie na zdravotnom stave otca, ale na jeho predpokladanom príjme, pretože v čase rozhodovania bol poberateľom dávky v hmotnej núdzi. Preto táto námietka otca, že súd prvej inštancie nepostupoval v zmysle vyšetrovacej zásady, nie je dôvodná. Otec sa mohol z vlastnej iniciatívy podrobiť lekárskemu vyšetreniu, alebo predložiť v konaní lekársky posudok ohľadne jeho zdravotného stavu a posúdenia zníženej schopnosti pracovať. Uvedená odvolacia námietka svedčí o jeho snahe presunúť celú finančnú záťaž na štát.

22. Vo vzťahu k pomerom matky odvolací súd poukazuje na to, že zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť. Odvolací súd reflektuje vyšší príjem matky, je však zrejmé, že matka poskytuje maloletým osobnú starostlivosť, vedie spoločnú domácnosť, obstaráva činnosti dennej potreby, maloletým varí, perie, pomáha s prípravou do školy a pod., čím si de facto plní vyživovaciu povinnosť voči maloletým aj touto formou a vyživovaciu povinnosť si plní dobrovoľne. Matka poskytuje maloletým osobnú starostlivosť, ktorú možno stavať na roveň peňažného plnenia a zároveň uhrádza všetky výdavky spojené s chodom domácnosti, členmi ktorej sú aj maloleté deti. Podľa názoru odvolacieho súdu je v rozpore s dobrými mravmi, aby matka ktorá zabezpečuje celú starostlivosť uhrádzala všetky zvýšené výdavky takmer plnoletej dcéry a dospelujúceho syna, nie je možné od nej spravodlivo požadovať, aby suplovala vyživovaciu povinnosť otca. Odvolací súd teda k uvedenému konštatuje, že bola preukázaná absencia snahy otca o využívanie jej schopností a možností. Platí, že práca a osobná starostlivosť, ktorú jeden z rodičov (v tomto prípade matka) vynakladá na dieťa, tvorí materiálne hodnoty zodpovedajúce príspevku druhého rodiča, ktorý ich poskytuje v peniazoch a uspokojovanie potrieb dieťaťa touto formou vyvažuje platby druhého rodiča (v tomto prípade otca).

23. Výživné vo výške 100 eur na maloletú I. a vo výške 60 eur na maloletého O. zodpovedá príjmovým možnostiam a schopnostiam otca. Odvolací súd uvádza, že v konaní bola preukázaná potencialita otca dosahovať podstatne vyšší príjem, ako je tomu v súčasnosti. Otec maloletých detí nepreukázal žiadne lekárske potvrdenie, aby prácu nemohol vykonávať. Z vyjadrenia otca vyplýva, že motívom, prečo ukončil pracovný pomer, bolo to, že mal zdravotné problémy. Odvolací súd považuje takéto správanie sa otca ako rodiča za nezodpovedné, keďže mal stabilný príjem, predovšetkým v situácii, kedy má otec dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom.

24. Odvolací súd reflektuje, že na strane mal. detí nastal objektívny nárast životných nákladov, na ktorý je potrebné pri zmene pomerov prihliadať v zmysle ustanovenia § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Takzvaná valorizačná klauzula obsiahnutá v ustanovení § 78 ods. 3 Zákona o rodine, ukladá súdu, aby v prípade, ak rozhoduje o zmene pomerov, zohľadnil aj zmenu výšky, vývoj životných nákladov. Výška životných nákladov je zrejmá napríklad z cien spotrebného koša, z miery inflácie, respektíve iných ekonomických ukazovateľov. Táto povinnosť súdu je obligatórna. Z ustanovenia § 78 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá by aj sama o sebe mohla odôvodniť zmenu výšky výživného.

25. Odvolací návrh otca na zníženie vyživovacej povinnosti určenej súdom prvej inštancie považoval odvolací súd za rozporný s najlepším záujmom maloletých ohrozujúci riadne uspokojovanie ich odôvodnených potrieb a zosťrenú nevyváženosť v plnení si rodičovských povinností k maloletým. Otec sa nemôže spoliehať na to, že matka bude neustále v plnej miere zabezpečovať výživu ich detí a on sa nebude podieľať na zvýšených nákladoch. Určené výživné zohľadňuje mieru proporcionality i limity otcových pomerov a tiež fakt, že otec sa s maloletými nestretáva a nad rámec bežného výživného žiadnym spôsobom neprispieva. S ohľadom na vyššie uvedené má odvolací súd za to, že otec je schopný pracovať, je teda len na ňom, aby si našiel také zamestnanie, ktoré mu umožní prispievať na výživu jeho detí v súdom stanovenej výške. Navyše, v priebehu celého súdneho konania bol zrejmý postoj otca k svojim deťom a k svojim rodičovským povinnostiam vo vzťahu k nim. Odvolací súd zdôrazňuje, že nakoľko maloleté deti vyrastajú prakticky bez otca, to minimum, čo môže otec pre svoje deti spraviť, keď už sa o ne nijakým spôsobom nestará, nenavštevuje ich, ani o ne neprejavuje žiaden záujem, je podieľať sa na ich výžive a uhrádzaní nákladov spojených so starostlivosťou o ne (denne 3,33 eura na dcéru a 2 eura na syna).

26. Následne odvolací súd preskúmal aj výpočet dlžného výživného. Konštatuje, že súd prvej inštancie pri jeho výpočte postupoval v zmysle zákona a vypočítal ho matematicky správne. Pri jeho určení vychádzal z rozdielu medzi zvýšeným výživným a pôvodne určeným výživným. Čo sa týka splatnosti dlžného výživného, súd je povinný postupovať podľa § 232 ods. 3 CSP a zároveň je povinný prihliadnúť aj na postoj povinného k plneniu, ako aj na to, či povolenie výhody splátok by nemalo ťaživý dopad na maloleté dieťa, prípadne či je možné od neho spravodlivo žiadať strpenie plnenia v splátkach alebo dlhšej ako zákonnej lehoty. Odvolací súd vzhľadom k povahe prejednávanej veci, priznanému nároku považuje za primeranú 4-mesačnú lehotu na zaplatenie dlžného výživného, pretože otcovi muselo byť zrejmé, ako si plní vyživovaciu povinnosť a pri primeranej prezieravosti si mohol predbežne vyčíslieť dlžné výživné a vytvárať úspory na úhradu dlžného výživného. Je nepochybné, že ani matka maloletých pri uspokojovaní ich potrieb nebola zvýhodnená splátkami a musela potreby maloletých uspokojovať postupne tak ako

vznikali, preto odvolací súd má za to, že lehota určená súdom prvej inštancie je dostatočne dlhá na to, aby otec dlžné výživné uhradil.

27. Odvolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výrokoch I. (o zvýšení výživného), II. (o určení dlžného výživného), IV. (o trovách konania) ako v závislom výroku, ako vecne správny potvrdil, postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP. Odvolacie námietky otca teda nespochybnili vecnú správnosť rozsudku v jeho napadnutých častiach.

28. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladal dôvod pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).